Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Wilsonbekwaamheid

Wilsbekwaamheid heeft te maken met beslissingen over zorg en gezondheid. Iedereen is wilsbekwaam, tenzij een deskundige arts heeft vastgesteld dat iemand voor een bepaalde beslissing wilsonbekwaam is.

Wat is wilsonbekwaamheid?

Wilsonbekwaam betekent dat iemand:

- De informatie over zijn zorg en/of behandeling niet kan begrijpen en afwegen.
- Niet begrijpt wat de gevolgen van zijn besluit zijn.
- En/of geen besluit kan nemen

Het feit dat iemand zich anders gedraagt dan anderen of dat iemand een behandeling weigert, maakt die persoon nog niet wilsonbekwaam.

Iemand die bewuste beslissingen neemt is niet wilsonbekwaam

Met het begrip wilsonbekwaamheid beschermt de overheid mensen die geen doordachte beslissing kunnen nemen. Als iemand een bewuste beslissing kan nemen, is hij wilsbekwaam.

Het maakt voor de wet niet uit wát die persoon besluit te doen, als hij die beslissing maar bewust neemt.

Dit kan voor directbetrokkenen lastig zijn. Misschien besluit een cliënt iets waar de familie niet achter staat. Maar wettelijk gezien mogen mensen ongunstige beslissingen over zichzelf nemen, als ze dat maar bewust doen.

Wilsonbekwaamheid wordt per situatie beoordeeld

Een cliënt kan niet in één keer voor alle beslissingen ‘wilsonbekwaam’ worden verklaard.

- De arts moet per situatie beoordelen of de cliënt daarover een beslissing kan nemen.
- Wilsonbekaamheid is daarom altijd 'terzake': voor de situatie waarin hij wilsonbekwaam is verklaard.

Beoordeelt een arts dat een cliënt wilsonbekwaam is voor een bepaalde situatie? Dan moet de arts dit aan de cliënt vertellen en in het dossier opnemen.

Wilsonbekwaamheid is niet gekoppeld aan een diagnose

Een diagnose leidt nooit automatisch tot wilsonbekwaamheid. Iemand met een psychiatrische aandoening, een verstandelijke beperking of dementie is niet automatisch wilsonbekwaam. Dit wordt per situatie beoordeeld.

Hoe wordt wilsonbekwaamheid beoordeeld?

Wils(on)bekwaamheid wordt beoordeeld per situatie. Daarbij moet de arts meewegen hoe ingrijpend de beoogde zorg of behandeling is. Voor lichtere behandelingen zal een cliënt niet snel wilsonbekwaam worden verklaard.

Op de website Goed vertegenwoordigd staat een ↗ stappenplan voor het beoordelen van wilsonbekwaamheid.

Welke rol heeft een vertegenwoordiger?

Iemand die wilsonbekwaam is heeft een wettelijk vertegenwoordiger.

De wettelijk vertegenwoordiger:

- Behartigt de belangen van de cliënt op het punt waarvoor hij wilsonbekwaam is.
- Is het aanspreekpunt bij uitwisseling van informatie over de gezondheidssituatie van de cliënt.

Wat gebeurt er als een wilsonbekwame cliënt zich verzet?

Soms blijft een terzake wilsonbekwame cliënt zich verzetten tegen een zorg of een behandeling. De zorgverlener mag de behandeling dan niet zomaar uitvoeren. De zorgverlener moet:

- beoordelen of er zonder die behandeling ernstige gezondheidsschade zou ontstaan;
- bekijken of andere zorg of behandeling mogelijk is.

Verzet van een terzake wilsonbekwame cliënt kan dus gevolgen hebben voor het uitvoeren van de behandeling of het geven van de zorg.

En als de vertegenwoordiger de zorg of behandeling toch nodig vindt?

De vertegenwoordiger kan geen zorg of behandeling afdwingen. De wilsuiting van de cliënt en het oordeel van de arts gaan voor. Doorslaggevend is of er ernstige schade ontstaat zonder de zorg of behandeling waar de cliënt zich tegen verzet. De behandelaar beoordeelt dit.